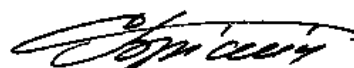

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

КАФЕДРА ТЕОРІЇ СПОРТУ ТА ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні кафедри
теорії спорту та фізичної культури
протокол № 1 від 31.08.2020

Зав. каф

Бріскін Ю. А.

**Теми та короткий зміст семінарських та практичних занять з
дисципліни «Методологія наукового дослідження
та наукової діяльності»
для аспірантів I р. навчання спеціальності 242 «Туризм»**

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (очна форма)
1	Методи наукового дослідження	2
2	Організація і проведення науково-дослідної роботи	2
3-4	Академічна доброчесність – невід’ємна складова науки на сучасному етапі розвитку	4
5-7	Програмування та організація дослідження. Опитування як метод збору соціологічної інформації. Вибірка у соціологічному дослідженні.	6
8	Системний аналіз. Система і підсистема. Взаємозв’язки і взаємовпливи.	2
9	Туризмознавство як міждисциплінарний напрям наукових досліджень.	2
10	Методологічні засади сучасних туризмознавчих досліджень.	2
11	Системний підхід у туризмознавчих дослідженнях	2
12	Інноваційні засади методології туризмознавчих досліджень	2

13-14	Парадигма сталого розвитку в туризмознавчих дослідженнях	4
15-16	Проектний підхід у туризмознавстві	4
17	Статистичні методи у дослідженнях туристичної сфери	2
18	Картографічні методи в туризмознавчих дослідженнях	2
Разом		36

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Загальні положення наукової роботи здобувачів освітньо-наукового ступеню доктора філософії.

Тема 2 (заняття 1) Методи наукового дослідження

Специфіка аналізу науково-методичної літератури, документальних та архівних матеріалів. Особливості роботи з документами та їх різновиди. Особливості проведення педагогічних спостережень. Основні аспекти розробки програми педагогічного спостереження. Експериментальні фактори дослідження. Особливості організації педагогічного експерименту. Характерні риси спостереження і його роль у соціології. Опитування як метод збору первинної соціальної інформації. Анкетування як метод збору первинної соціальної інформації. Види анкетування. Особливості побудови анкети. Інтерв'ю як метод збору первинної соціальної інформації. Бесіда як метод збору первинної соціальної інформації. Поняття соціального експерименту.

Самостійні роботи:

1. Скласти програму педагогічного спостереження (проблема за власним вибором).

Алгоритм виконання завдання.

- Обґрунтувати мету та завдання педагогічного спостереження
- Описати методику проведення.
- Вказати учасників (вік, стать, рівень кваліфікації тощо)
- Охарактеризувати педагогічне спостереження згідно прийнятої класифікації за різними ознаками.
- Розробити протокол фіксації результатів.

1. Скласти програму педагогічного експерименту (проблема за власним вибором).

Алгоритм виконання завдання.

- Обґрунтувати мету та завдання педагогічного експерименту.
- Обґрунтувати експериментальний чинник.
- Описати методику проведення і тривалість
- Вказати учасників (вік, стать, рівень кваліфікації тощо)
- Охарактеризувати педагогічний експеримент згідно прийнятої

класифікації за різними ознаками.

- Вказати спосіб обробки отриманих результатів.

2. Розробити програму опитування фахівців (проблема за власним вибором).

Алгоритм виконання завдання.

- Вибрати напрям наукової роботи.
- Проаналізувати навчально-методичну та наукову літературу з обраного напрямку дослідження.
- Конкретизувати мету та визначити завдання дослідження.
- Визначити об'єкт та предмет дослідження.
- Обрати спосіб опитування.
- Розробити план реалізації дослідження.
- Провести добір питань та обґрунтувати їх структуру.
- Зазначити шляхи опрацювання отриманого фактичного матеріалу.

Змістовий модуль 2. Реалізація наукової діяльності здобувача освітньо-наукового ступеня доктора філософії

Тема 3 (заняття 2). Організація і проведення науково-дослідної роботи

Особливості планування та вибору теми дисертаційної роботи на здобуття освітньо-наукового ступеню доктора філософії. Організація наукового дослідження та оформлення його матеріалів. Особливості підготовки наукових публікацій до фахових видань України та видань, що включені до міжнародних наукометричних баз.

Тема 4 (заняття 3-4). Академічна доброчесність – невід'ємна складова науково-дослідної роботи.

Поняття академічної доброчесності. Академічна доброчесність в українському законодавстві. Основні види порушення академічної доброчесності. Нормативно-правове забезпечення впровадження академічної доброчесності в ЗВО України. Особливості перевірки на академічний плагіат дисертаційних робіт.

Практична робота. Опрацювання джерел літератури та інформації з напрямку дослідження.

На занятті аспірант здійснює пошук джерел інформації в межах обраного напрямку дослідження та оформлює бібліографічний опис таких з них: стаття в журналі, монографія, дисертація, тези конференції, електронне видання, згідно офіційно визнаних стилів (ДСТУ 8302:2015; Vancouver style, APA-style, The Chicago manual of style, Harvard style).

Самостійні роботи:

Розробити обґрунтування дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеню доктора філософії.

Згідно встановлених вимог аспірант розробляє обґрунтування за темою власного дослідження. Робота повинна включати актуальність теми, її зв'язок з важливими науковими темами, мету, завдання дослідження, об'єкт та предмет, методи, очікувані результати, практичне значення та шляхи впровадження результатів.

Аспірант повинен представити власне обґрунтування у вигляді мультимедійної презентації.

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 3. Методологія та методика дослідження.

Завдання соціологічного практикуму (практична робота) (заняття 5-7):

1. Спроектуйте механічну вибірку конкретно-соціологічного дослідження.
2. Спроектуйте серійну вибірку конкретно-соціологічного дослідження.
3. Спроектуйте гніздову вибірку конкретно-соціологічного дослідження.
4. Спроектуйте стратифіковану вибірку конкретно-соціологічного дослідження.
5. Спроектуйте стихійну вибірку конкретно-соціологічного дослідження.
6. Сформулюйте проблему, мету і завдання конкретно-соціологічного дослідження у сфері спортивного туризму.
7. Сформулюйте проблему, об'єкт та предмет дослідження у сфері молодіжного туризму.
8. Розпишіть етапи робочого плану конкретно-соціологічного дослідження з проблем сімейного туризму.
9. Сформулюйте три відкритих питання до анкети по визначенню проблеми дитячого туризму.
10. Сформулюйте три напівзакритих питання до анкети по вивченню проблеми релігійного туризму.
11. Сформулюйте три закритих альтернативних питання до анкети по вивченню проблем екологічного туризму.
12. Сформулюйте три закритих неальтернативних питання до анкети по вивченню проблем туризму для людей з обмеженими можливостями.
13. Подайте схему лінійної форми розміщення питань в анкеті (рекреаційний туризм).
14. Подайте схему табличної форми розміщення питань в анкеті (сільський туризм).
15. Складіть програму конкретно-соціологічного дослідження по одній із тем спортивного туризму.
16. Складіть програму конкретно-соціологічного дослідження по одній із тем самодіяльного туризму.
17. Складіть методичну частину програми конкретно-соціологічного дослідження по одній із проблем туризму для людей з обмеженими можливостями.
18. Складіть робочий план дослідження за темою "Туризм для людей похилого віку».

19. Складіть пошуковий варіант стратегічного плану дослідження по довільній темі.

20. Складіть методологічну частину програми конкретно-соціологічного дослідження по одній із тем автомобільного туризму.

21. Вам належить провести конкретно-соціологічне дослідження з проблеми лікувально-оздоровчого туризму. Оберіть варіант стратегічного плану. Обґрунтуйте свій вибір.

22. Намалюйте схему структури анкети і опишіть словесно зміст її основних елементів.

23. В яких випадках, на Вашу думку, в соціології туризму вживають:

- 1) спостереження;
- 2) експеримент;
- 3) аналіз документів;
- 4) опитування.

Поясніть це на прикладах.

24. Вкажіть основні блоки робочого плану конкретно-соціологічного дослідження.

25. Побудуйте питання до анкети з використанням шкали.

26. Вам належить провести конкретно-соціологічне дослідження по одній із проблем екологічного туризму. Які методи збирання інформації доцільно використати? Обґрунтуйте свій вибір.

27. Перерахуйте послідовно етапи конкретно-соціологічного дослідження по одній із тем пригодницького туризму.

28. Складіть програму конкретно-соціологічного дослідження по одній із тем туризму для людей похилого віку.

29. Сформулюйте питання до анкети з проблем сімейного туризму, подавши їх у двох формах:

- 1) лінійного розміщення;
- 2) табличного розміщення.

30. Покажіть на прикладі, як пов'язані між собою:

- 1) проблемна ситуація;
- 2) проблема;
- 3) мета;
- 4) завдання конкретно-соціологічного дослідження.

Тема 11. Системний аналіз. Система і підсистема. Взаємозв'язки і взаємовпливи. (заняття 8)

Питання для обговорення:

- Системний підхід. Загальна теорія систем.
- Системний аналіз. Кореляційний аналіз. Регресійний аналіз. Дискримінантний аналіз. Факторний аналіз.
- Система. Підсистеми. Структура системи.
- Зв'язки в системі. Мета існування системи.
- Цикл життя системи.

Тема 12. Туризмознавство як міждисциплінарний напрям наукових досліджень (заняття 9)

Питання для обговорення:

- Історичні передумови формування сучасного туризмознавства.
- Предметне поле туризмознавчих досліджень, їх місце у сучасній системі наукового пізнання.
- Місце туризмознавства у структурі галузі знань «Сфера обслуговування».
- Спільні і відмінні риси предметів досліджень індустрії гостинності та туристичної індустрії.

Тема 13. Методологічні засади сучасних туризмознавчих досліджень (заняття 10)

Питання для обговорення:

- Методологія наукового пізнання туристичної сфери.
- Наукові підходи та парадигми сучасного туризмознавства.
- Філософські та загальнонаукові методи в туризмознавстві.
- Емпіричні методи: спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент.
- Методи, які використовуються як на емпіричному рівні, так і на теоретичному: абстрагування, аналіз і синтез, індукцій і дедукція, моделювання та ін.
- Методи теоретичного рівня наукового пізнання: аксіоматичний, гіпотетико-дедуктивний, сходження від абстрактного до конкретного.
- Конкретнонаукові методи у туризмознавстві.

Тема 14. Системний підхід у туризмознавчих дослідженнях (заняття 11)

Питання для обговорення:

- Системний аналіз як загальнонауковий метод дослідження.
- Синергетика як теорія самоорганізації і розвитку окремих цілісних систем.
- Основні поняття синергетики.
- Природні, біосоціальні, технічні, економічні системи.
- Туристичні системи та особливості їх функціонування на різних рівнях. Дестинація як локальна туристична система.
- Регіональні туристичні системи.
- Туристичний комплекс держави. Глобальна туристична суперсистема.
- Туристичні потоки як рушійна сила функціонування туристичних систем.

Тема 15. Інноваційні засади методології туризмознавчих досліджень (заняття 12)

Питання для обговорення:

- Методологічні основи досліджень інноваційного розвитку соціально-економічних систем.
- Інноваційний процес як предмет наукового дослідження.
- Інноваційний розвиток туристичних систем.
- Інноваційна парадигма регіонального розвитку туризму.
- Моделювання інноваційної діяльності на туристичних підприємствах.
- Види інновацій та інноваційних технологій в туризмі.

Тема 16. Парадигма сталого розвитку в туризмознавчих дослідженнях (заняття 13-14)

Питання для обговорення:

- Концепція сталого розвитку як методологічна основа дослідження туристичних ресурсів.
- Ресурсний підхід у туризмознавстві.
- Сутність і структура туристичних ресурсів, підходи до їх вивчення, класифікації та оцінювання потенціалу.
- Безпековий підхід та концепція сталого розвитку.

Тема 17. Проєктний підхід у туризмознавстві (заняття 15-16)

Питання для обговорення:

- Теоретичні засади управління туристичними проєктами.
- Методологія проєктного аналізу.
- Обґрунтування, моделювання, розроблення, апробація та реалізація туристичних проєктів.
- Оцінювання ефективності проєкту.

Тема 18. Статистичні методи у дослідженнях туристичної сфери (заняття 17)

Питання для обговорення:

- Сутнісна характеристика туризму як об'єкта статистичного аналізу.
- Структура і особливості туристичної статистики.
- Специфіка використання статистичних методів в туризмознавстві.
- Статистика туристичних потоків. Статистика закладів розміщення туристів. Статистика доходів і витрат, пов'язаних з туризмом.
- Використання методів математичної статистики у туризмознавчих дослідженнях.

Тема 19. Картографічні методи в туризмознавчих дослідженнях (заняття 18)

Питання для обговорення:

- Карта як джерело туристичної інформації та результат просторового аналізу.
- Види туристичних карт.
- Способи картографічного відображення туристичної інформації.
- Аналітичні і синтетичні карти. ГІС-технології.

Рекомендована література

1. Барвінський А. О. Соціологія : курс лекцій для студ. ВНЗ. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
2. Білоус В. С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях : навч. посіб. – Київ : КНЕУ, 2002. – 140 с.
3. Болотіна Є. В. Соціологія : навч. посіб. / Є. В. Болотіна, В. Б. Мішура. – Київ : Центр навчальної літератури, 2007. – 128 с.
4. Голод А. Безпека регіональних туристичних систем: теорія, методологія та проблеми гарантування : монографія / Андрій Голод. – Львів : ЛДУФК, 2017. – 340 с.
5. Голод А. Основи наукових досліджень та інформаційна культура студента: опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни, спеціальність

073 «Менеджмент», освітній ступінь-бакалавр, для студентів 2 курсу факультету туризму. – 2021.

6. Городяненко В. Г. Социологический практикум : учеб.-метод. пособие. – Киев : Академия, 1999. – 160 с.

7. Дворецька Г. В. Соціологія : навч. посіб. / Г. В. Дворецька. – Київ : КНЕУ, 1999. – 340 с.

8. Дворецька Г. В. Соціологія : навч. посіб. / Г. В. Дворецька. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Київ : НЕУ, 2002. – С. 347–428.

9. Мариняк Я.О. Методологія наукових досліджень в туризмі. Навч. – метод. посіб. – Тернопіль: Вектор, 2016. – 60 с.

10. Мариняк Я.О. Статистика туризму: Навч. – метод. посіб. – Тернопіль: Вектор, 2016. – 104 с.

11. Милашко О.Г. Статистика туризму: Навчальний посібник – Одеса: ОДЕУ, ротапринт, 2010. – 168 с.

12. Олійник Я.Б. Теоретичні основи туризмології. Нав. посіб. / Я.Б. Олійник, А.В. Степаненко. – К.: Ніка – Центр, 2005. – 316 с.

13. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень: Підручник / Д.М. Стеченко, О.С. Чмир. – К.: Знання, 2007. – 317 с.

14. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: монографія / В.К. Федорченко, В.С. Пазенюк, О.К. Кручек та ін. – К.: ВЦ "Академія", 2013. – 368 с.

15. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / Марта Мальська, Наталія Паньків. – Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 226 с.

16. Основні вимоги до оформлення списку літератури за новими стандартами: методичні рекомендації / уклад.: М. П. Гребенюк, Г. З. Шевчук. – Луцьк: ВІППО. – 2019. – 60 с.

17. Скляр Г. П., Дробиш Л. В., Прокопенко, І. Р. (2019). Міждисциплінарний підхід у постнеокласичних наукових дослідженнях туризму. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – № 1 (92). – 2019. – С.108-115.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. Мультимедійне забезпечення лекцій.

2. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/>

3. Рада молодих вчених Черкаського державного технологічного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chdtu.edu.ua/rmv/ebv>

4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

5. Термінова публікація Scopus: що потрібно знати [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dgs.org.ua/uk/yak-pidgotuvati-stattyu-u-scopus/>

6. Міжнародні вимоги до наукових видань [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aphd.ua/mizhnarodni-vymohy-do-naukovykh-vydan/>

7. Глобальні виміри наукових публікацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kpi.ua/1301-1>